

KANDIDATNUMMER 3074

Sidetall _____ av _____

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo
2014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet ~~sapmi~~^{sapmi} kommer fra ^{nom på} geografiske territorier eller områdene hvor samene bor.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten - det er areal området hvor samiske samfunnet bor og de nordligste deler av Norge, Sverige, Finland og Kirken i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Same baserer sin identitet på morsmål, personlige ønsker, genetisk identitet og kombinasjoner.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Med hjelp av siida-systemet organiserte ^{det} samiske samfunnet boplasser og jaktområder.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

De hadde fjæret og derfor aldri flere de i organisere seg mot koloniseringen.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskingspolitikken overfor samene ble praktisert.

Fornorskingspolitikken var basert på språkpolitikk (samene kunne ikke lære morsmål) og ~~fornorskning~~ ^{fornorskning} (de kunne ikke lære seg norsk).

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a står det at samene kan utvikle sin språk og kultur.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd har alle samiske organisasjoner og etablerer samiske kulturinstitusjoner, teater og musikk.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Innenfor hadde kontakt mellom mennesker og fjellene og de var sosial veileder og historisk forteller.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en pietist.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som kidults og twixters oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjørne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

fordi han mener at dagens unge roter bort tjueårene i tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen *kidults/twixters*?

Det er en gruppe av unge mennesker i tjuetrettiårene som aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Han mener at denne generasjonen er blitt sånn på grunn av samfunnet som den lever i.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Fordi han tenker at ^{utdanning} ~~utdanning~~ er viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" - tjuetårene når man tror på at alle drømme skal gå i oppfyllelse

2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet.

3. På midten av 2000-tallet opsto det et ord som ~~er~~ kideult og twitert i USA.

4. Økte valgmuligheter har det er individualisering.

5. Hvis man får gjort nok i tjuetårene, blir det desto mindre som må realiseres i trettiårene

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.

B. Det er foreldrene som forsørger dem.

2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.

B. I noen samfunnsgrupper dyrkes dyktighet

3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.

B. De blir bekymret ~~er de~~ på grunn av denne usikkerheten.

4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.

B. Gunn Helen Øye hevder at det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger.

5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.

B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston fant død,
- å spille hør en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utgitt i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handlet om de som
- å føde føde på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandler moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvinner hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer seg selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale betaler godt betaling, slik at det er

3074

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva er livet bygges på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (for) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli av den grunn kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av viktigste perioder i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller mest viktig perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktig perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er åpner ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

På oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger merke på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere begynner å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat med hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner det helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, tradisjonell verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. På halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å spise maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere andre abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene være bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer ved omkring i Oslo, og er allerede på utkikk for nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link for bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Tiggeforbud

Mange nasjoner i verden som aksepterer ikke tigging og mener at det må ikke eksistere. I mange land tiggere ofte diskriminert.

Alle land i verden har tigging uansett hvor er rike land. Norge er en av de rikeste land i verden, og en av beste på å bo. Med god innlands politikk og høyt sosialt samarbeid har laget Norge et godt økonomisk ~~støtte~~ for. Norge hadde tiggere hele tiden, men tidligere de fleste tiggere var mennesker som hadde problemer med helse og alkoholikere. Og det var ikke så mange av dem.

De fleste "problematisk personer" får hjelp fra norske myndigheter. Det kan bli sosialt hjelp eller økonomisk hjelp. De fleste "problematisk" personer er hardføre og det er de som får sosialt og økonomisk hjelp.

Siden Romania var medlem av EU begynte mange romfolk flytte til andre europeiske land. Norge er en av dem. Romfolk har et spesielt livstil de har sine egne tradisjoner med hvilke ikke alle andre forstår med.

Noen sier at de er late og må jobbe og utvikle seg på samme måte som andre mennesker. Andre sier at det er deres livstil og vi må ikke se til dem hvordan de må leve.

I 2014 er av Norges høyre partier fikk vundet et lov for å forby tigging.

Norske regjering mener at det er alt for mange tiggere i Norge. Dessuten de fleste tigger er utlendinger som romfolk.

Do not write
in this space

Ans vi spør om holdning om hva de mener om tiggere
så de fleste skal ha negativt innstilling. Mange
mordmenn tenker at tiggere i Norge er "mafia" og
de trenger ikke hjelp. De må bare kastes ut
fra Norge. Fra andre side noen kristne organisas-
joner prøver å hjelpe til de fattige som
trenger hjelp.

I følge dette vi kan dele mennesket i to kategorier
de som for forbud og de som mot tiggerforbud.
De som for ~~for~~ tiggerforbud argumenterer det med at
romfolk som er de fleste tiggere i Norge vil ikke
leve i Norge på samme måte som de andre mennesker
og derfor det må være forbudt å tigge.

På andre side de som mot tiggerforbud sier at
det er ikke så mange tiggere i Norge og Norge
er et rikt land som kan hjelpe til de fattige
mennesker.

Uansett hva politikere tenker og i hvilke situasjonen
er vi, må vi alltid hjelpe hverandre fordi
vi er mennesker.